

Delårsrapport mars 2024 - Nämnder och bolag

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	3
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen	4
2.1	Verksamhetens utveckling	4
2.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling ...	4
2.1.2	Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling.....	6
2.1.3	Övrig väsentlig information till kommunstyrelsen	6
3	Övrig uppföljning till kommunledningen.....	8
3.1	Utveckling inom personalområdet.....	8
3.1.1	Personalvolymsutveckling	8
3.1.2	Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete	8
3.2	Ekonomisk uppföljning	10
3.2.1	Resultatredovisning i sammandrag nämnder	10
3.2.2	Utfall till och med perioden	10
3.2.3	Prognos	11
3.3	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag.....	12
3.3.1	Ej verkställda SoL/LSS-beslut	12
3.3.2	Anmälningar enligt Lex Maria och Lex Sarah	13
4	Styrinformation till nämnden.....	14
4.1	Uppföljning av indikatorer.....	14
4.1.1	Fokusområde 1.....	14
4.1.2	Fokusområde 2.....	15
4.1.3	Fokusområde 3.....	17
4.2	Tips till visselblåsarfunktionen.....	18
4.3	Uppföljning av tidigare rapporterad avvikelse, läkemedelssvinn.....	19
4.4	Väsentlig information till nämnden	19

Bilagor

Bilaga 1: Anmälan enligt Lex Sarah kvartal 1 2024

Bilaga 2: Anmälan enligt lex Maria kvartal 1 2024

1 Sammanfattning

Ekonomiska förutsättningar

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden lämnar en nollprognos för 2024. Utfallet hittills mot periodiserad budget är ett plus på 36 miljoner kronor. Nettokostnaden har ökat med 3,2 procent gentemot samma period 2023 och är i enlighet med budget. Utifrån nuvarande ekonomisk information krävs att beslutade budgetuppsdrag hålls i för att bibehålla ekonomisk balans.

Verksamhetsplanen fastställdes i februari där äldre samt vård och omsorgsnämnden omhändertagande av de politiska målen från kommunfullmäktiges budget och uppdrag, samlad riskbild och intern kontrollplan. Nämndens verksamhetsplan kompletteras med målvärden i delårsrapporten per mars. Planen syftar till att arbeta mer systematiskt och långsiktigt i en gemensam riktning samt planera för och rusta förvaltningen för att möta välfärdsutmaningen, en befolkning med allt fler äldre och färre yngre.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen har arbetat aktivt med arbetsgivarvarumärket som är en del i arbetet med kompetensförsörjningen. Under hösten genomfördes en kampanj för vård och omsorg som framtidsbransch. Denna kampanj har nu vunnit guld i SM i employer branding.

Förvaltningens kort- och långsiktiga kompetensförsörjningsarbete är ett strategiskt och prioriterat område. Arbetet med att attrahera och rekrytera nya medarbetare men även behålla och utveckla befintliga medarbetare påverkas i hög grad av den demografiska utvecklingen.

Cirka 80 procent av samtliga medarbetare tillhör yrkesgrupper som inte når upp till Göteborgs Stads lönepolitiska målbild, fortsatta satsningar är nödvändiga för att nå målbilden.

Förvaltningen arbetar utifrån de två prioriterade områdena som har identifierats och som syftar till minskad administration. Det första är att effektivisera flödet i den löneadministrativa processen och det andra är projekt Hållbar bemanning. Projektet Hållbar bemanning startade hösten 2023 med bland annat målsättningen att säkerställa att rätt kompetens används till rätt uppgift, i rätt omfattning och vid rätt tidpunkt.

Ett prioriterat arbete inom arbetsmiljöområdet är att fortsätta utveckla förutsättningar och metoder för ett väl fungerande systematiskt hälso- och arbetsmiljöarbete på arbetsplatserna. Förvaltningen arbetar vidare med chefers organisatoriska förutsättningar och det pågår utvecklingsarbete inom förvaltningens avdelningar för att möta behovet av olika kompetenser.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

2.1 Verksamhetens utveckling

2.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall perioden 2024	Prognos helår 2024
Antal personer på vård- och omsorgsboende (snitt per månad)	3 874	3 924	3 913	3 924
Antal personer med hemtjänst (snitt per månad)	7 351	7 350	7 225	7 150
Antal inskrivna personer i kommunal hälso- och sjukvård (snitt per månad)	7 939	8 135	8 236	8 250
Andel externa boendeplatser belagda inom vård och omsorgsboende, (%)	24%	25%	25%	26%
Andel beviljade hemtjänsttimmar privata utförare, (%)	8,5%	10%	11%	12%
Andel (arbetade timmar) timavlönade av den totalt arbetade tiden utförd av yrkesgrupperna undersköterska, vårdbiträde och biträde inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst, (%)	9,9%	9,4%	10,4%	9,4%
Andel (arbetade timmar) timavlönade av den totalt arbetade tiden i förvaltningen, (%)	7,9%	7,6%	8,1%	7,5%

Värde andel timavlönade "utfall perioden 2024" är ack t o m mars månad. Observera att tim-tid eftersläpar med en månad. Tim-tid som registreras i mars månad är tid som är utförd i februari månad.

Volymmått samt nettokostnadsutveckling

Mått	Utfall perioden jämfört med samma period föregående år	Prognos helår jämfört med helår föregående år
Nettokostnadsutveckling, %	+3,2%	+6,7%
Personer i permanent vård och omsorgsboende, (snitt per månad), %	-0,3%	0%
Beviljade timmar hemtjänst över 65 år, %	+1,3%	0%

Antalet unika personer inskrivna i hälso- och sjukvård med minst en insats under en månad	+1,7%	+1,4%
---	-------	-------

Kostnadsutveckling och arbetade timmar

2023 var kostnadsutvecklingen hög och innebär att nämnden har en lägre kostnadsutveckling i år nettokostnad hittills är 3,2 procent. En faktor som bidrar till en lägre kostnadsutveckling än tidigare år är den arbetade tiden. Trots färre arbetade timmar, se avsnitt 3.1.1, består cirka 3 procent av kostnadsökningar för medarbetare. Arbetet med konkurrenskraftiga och jämställda löner samt nytt pensionsavtal som påverkar personalomkostnadspålägget (PO) är förväntade kostnader och omhändertagna i budget. Tiden som timavlönade medarbetare arbetar har minskat i relation till den totalt arbetade tiden av yrkesgrupperna undersköterska, vårdbiträde och biträde (andelen har minskat). Andelen timavlönade inom hemtjänsten är lägre än inom vård- och omsorgsboende. Av den totalt arbetade tiden som utförs av timavlönade i förvaltningen utförs 54 procent av biträden, 18 procent av vårdbiträden, 11 procent av undersköterskor och 7 procent av sjuksköterskor.

In- och utflyttningsprocessen

Arbetet med in- och utflyttningsprocessen på korttid och vård- och omsorgsboende har kontinuerligt förbättrats och gett positiva effekter. Föregående år köpte förvaltningen cirka 50 korttidsplatser externt. Hittills under året har förvaltningen inte köpt några platser och det är i enlighet med budget.

Väntelistan och behov av vård- och omsorgsboende

Väntelistan till vård- och omsorgsboende har minskat med drygt 100 individer gentemot kvartal ett 2023. Idag väntar man i snitt 52 dagar, cirka sju veckor, det skiljer sig något mellan inriktning demens och somatik.

Anledningen till en kortare väntelista beror dels på arbetet med in- och utflyttningsprocessen samt att behovet inte är lika stort och där förvaltningen idag beviljar och verkställt ett lägre antal beslut av vård och omsorgsboendeplatser än föregående år.

Hemtjänst

Budgetuppdraget för 2024 är att färre personer ska ha hemtjänst men de som har hemtjänst ska ha fler timmar. Det syns delvis att beviljade timmar ökar något, men i mindre utsträckning än befolkningsökningen. Samtidigt minskar antalet personer med hemtjänst. Andelen beviljade timmar som utförs av privata utförare ökar succesivt varje år. Nettokostnaden för hemtjänst ökar med cirka 6 procent, vilket överensstämmer med ökningen av ersättningen. Utöver detta har de beviljade timmarna ökat med 1,3 procent. Trots denna ökning syns ingen motsvarande ökning i kostnaderna, vilket indikerar att hemtjänsten har genomfört en form av kostnadseffektivisering. Hemtjänstens strukturella utmaningar är en av förvaltningens mest prioriterade område: Fokus utgår ifrån "*vad krävs för att omsorgen till Göteborgaren ska fungera i hemmet*", vad behöver då förvaltningen förändra för att kostnaderna för hemtjänsten ska minska. Utifrån detta arbetar förvaltningen med åtgärder för att förändra och reducera kostnaderna för hemtjänsten. Vilka åtgärder som behöver vidtas omhändertas genom flera projekt och mer information finns i avsnitt 4.1.2, fokusområde hållbar vård- och omsorg.

Kommunal hälso- och sjukvård

Antalet personer inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården ökar med 1,7

procent vilket är strax under befolkningsförändringen. Förvaltningen har aktivt arbetat med att rekrytera sjuksköterskor. I april 2024 finns endast 13 vakanser, vilket är en markant minskning jämfört med föregående år då antalet vakanser var 75. Ännu behövs inhyrd personal men det förväntas minska med 44 procent så att kostnaden minskar till 50 miljoner kronor. Ända sedan pandemin har kostnader för inhyrd personal successivt ökat och 2023 var kostnaden 89 miljoner kronor.

Fortsatt arbete

Verksamhetens utveckling visar positiva tendenser men uppdragen i budget måste följas för att kunna behålla en ändamålsenlig verksamhet samt budget i balans. Bland annat processen för in- och utskrivning, hemtjänstens strukturella utmaningar samt genomföra minskning av antalet platser på vård- och omsorgsboende i egen regi.

2.1.2 Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling

Behov av större samverkan med regional primärvård i utskrivningsprocessen.
Orsak till att avvikelsen uppstått
Delar av regional primärvård uppfyller inte sitt samordningsansvar i utskrivningsprocessen vilket leder till otrygghet hos omsorgstagare som då ofta ansöker om korttidsvistelse. Detta leder i sin tur till onödigt många korttidsbeslut med fler utskrivningsklara omsorgstagare som väntar på korttidsplats. Vidare innebär det också att fler omsorgstagare är på korttid i väntan på vård- och omsorgsboende.
Konsekvenser för de verksamheten är till för
Omsorgstagare riskerar att skrivas ut från sjukhus trots fortsatt stort behov av medicinska insatser som inte kan tillgodoses i hemmet. Med bakgrund av att utskrivningsprocessen och samverkan med regionen fortfarande inte fungerar optimalt riskerar omsorgstagare att få otrygga utskrivningar med ökad risk för onödiga återinläggningar.
Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer
Situationen påverkar flera verksamheter med ökad arbetsbelastning för medarbetare och chefer. I synnerhet planeringsorganisationens medarbetare men också vårdplanerare inom kommunal hälso- och sjukvård. Förvaltningen kompenserar bristande ansvar i utskrivningsprocessen med att bevilja korttidsplatser vilket medför onödiga kostnader och administration med in- och utskrivningar på korttid.
Ekonomiska konsekvenser
Ökade behov påverkar arbetsbelastningen och därmed även ekonomin inom flera områden. Behovet av korttidsplatser ökar och eventuellt uppstår ökade kostnader för utskrivningsklara patienter. I ett långsiktigt perspektiv påverkas resursanvändande i hela förvaltningen och även på bekostnad av främjande och förebyggande arbete.
Vidtagna åtgärder
Omsorgstagare på korttid ges tillfälligt företräde till plats på vård- och omsorgsboende. Översyn av antal tillgängliga lägenheter samt förmedlingsprocessen har skett vilket har resulterat i nya arbetssätt för att förkorta ledtiderna från ledig lägenhet till inflyttning. Nyckeltal följs gällande kötid, utskrivningsklara, väntande på korttid, ledtider med mera. En pilot för modell för förstärkt hemgång pågår i samarbete mellan hemtjänst, hälso- och sjukvård samt myndighet. Beslut om förstärkt hemgång beviljas i form av insatsbeslut om utökad tid med avsikt att trygga upp vid hemgång.

2.1.3 Övrig väsentlig information till kommunstyrelsen

Tre Stiftelser

Konkurrensverket

I september 2023 gav Göteborgs Stads kommunfullmäktige äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att säkra ett giltigt avtal för fortsatt verksamhet på Tre Stiftelser från och med 1 januari 2024. I linje med Kommunfullmäktiges hemställan fattade nämnden beslut om ett tillfälligt vårdavtal som ska gälla under en övergångsperiod tills kommunstyrelsen beslutat om stadens fortsatta relation till Tre Stiftelser.

Vårdföretagarna har i en anmälan daterad 2024-03-22 skickat in en hemställan till Konkurrensverket om att inleda ett tillsynsärende gällande det tillfälliga vårdavtalet. Anledningen är att de anser att avtalet är en otillåten direktupphandling och beskriver närmare varför i sin hemställan.

Än så länge har förvaltningen ingen information om huruvida Konkurrensverket kommer att inleda ett tillsynsärende.

Förvaltningsrätten

I början på april inkommer Vardaga med en ansökan om att ogiltigförklara det tillfälliga vårdavtalet med Tre stiftelser till Förvaltningsrätten (2023-12-12, N160-1692/23). Nämnden har yttrat sig angående överprövning och en rättslig process sätts nu igång. Förvaltningen arbetar utifrån flera möjliga scenarier för att kunna vara beredda när besked i processen finns.

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Personalvolymsutveckling

	Aktuell period (ack sedan årets början)	Motsvarande period föregående år	Prognos 2024	Utfall 2023
Antal årsarbetare	2 104	2 151	8 350	8 583

Antalet årsarbetare i arbetad tid minskar. Minskningen sker inom vård- och omsorgsboende samt hemtjänst vilket beror på de volymminskningar i egen regi som är i enlighet med budget. Ytterligare en faktor till att den arbetade tiden minskar är att andelen privata inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende ökar. Det innebär att den egna regins uppdrag blir mindre och kräver lägre antal årsarbetare. Fortsatt pågår ett arbete med att identifiera administrativa arbetsuppgifter som ska tas bort. Detta är nödvändigt för att framåt kunna minska antalet administrativa tjänster. Yrkesgruppen administratör har det senaste året minskat med cirka två procent. Som framförts under punkt 2.1.1 så är det en ökning av antalet sjuksköterskor.

Förvaltningen räknar med en fortsatt minskning av antalet årsarbetare i förvaltningen. Bland annat utifrån att förvaltningen minskar antalet vård- och omsorgsboende i egen regi samt utifrån effekter av den administrativa översyn som kommer ge en minskad arbetad tid.

3.1.2 Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete

Har ni genomfört den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet är genomförd. Den har tagits upp i skyddskommittéerna från december till februari månad och redovisades muntligt till nämnden 26 mars. De förbättringsbehov som framkommit är:

Samverkan mellan chef och skyddsombud (SAM §4)

Åtgärd: Det saknas skyddsombud på många enheter och det är därför viktigt att fortsätta marknadsföra och prata om rollen som skyddsombud. Det är även viktigt att säkerställa skyddsombudets förutsättningar, till exempel genom att ha framförhållning när kallelser till möten skickas ut.

Kunskaper för chefer för att klara sitt arbetsmiljöuppdrag (SAM §6)

Åtgärd: Tydliggöra i mallen för uppgiftsfördelning av arbetsmiljöuppgifter gällande vilka utbildningar som nya chefer måste gå för att ta emot arbetsmiljöuppgifterna. Detta genomförs under kvartal två. Utbildningarna för alla

chefer behöver marknadsföras.

Medarbetares kunskaper om risker i arbetet så att ohälsa och olycksfall kan undvikas (SAM §7)

Åtgärd: Enheterna behöver prata mer om förebyggande arbete gällande risker och säkerställa att dessa delar ingår i introduktion och i arbetsinstruktioner. Genomförs under kvartal tre och fyra.

Rapportera tillbud och anmäla arbetsskador (SAM §9)

Åtgärd: Rapporteringen i IT systemet IA ökar för varje år. Bedömningen är dock att det som tidigare år finns en underrapportering. Det är viktigt att fortsätta dialogen om syftet med att anmäla arbetsskador och tillbud, exempelvis på arbetsplatsträffar (APT). Fackliga representanter anser att IA-systemet är svårarbetat, bland annat finns svårigheter för medarbetare att rapportera när anmälan riktar sig till överordnad chef. De påtalar även brister i systemet i form av att medarbetare inte kan se sin anmälan efter att den skickats in. Gällande svårigheter att anmäla överordnad chef i IA-systemet finns det kompetensbrist bland både skyddsombud och HR. Kompetenshöjande insatser planeras under kvartal tre. Synpunkter om IA-systemet har skickats till Intraservice för att utveckla systemet.

Har ni genomfört den årliga uppföljningen av aktiva åtgärder?

Den årliga uppföljningen av aktiva åtgärder är genomförd. Den har tagits upp i skyddskommittéerna från december till februari månad och redovisas muntligen till nämnden 26 mars. Det förbättringsbehov som har framkommit är:

Diskutera och dokumentera frågor om aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen

Åtgärd: Förvaltningen bildar en referensgrupp där fackliga representanter ingår under kvartal två och tre. Detta för att utveckla förvaltningens arbetssätt med aktiva åtgärder utifrån diskrimineringslagen.

Beskriv kortfattat de tre största riskerna eller hindren och hur de påverkar arbetsmiljön negativt.

1. Hög arbetsbelastning

Prioriterade aktiviteter är förvaltningens projekt för hållbar bemanning och kunskapshöjning i systematiskt hälso- och arbetsmiljöarbete.

- Projekt "Hållbar bemanning" startade hösten 2023 med målsättningen att säkerställa att rätt kompetens används till rätt uppgift, i rätt omfattning vid rätt tidpunkt.
- Kunskapshöjning i systematiskt hälso- och arbetsmiljöarbete (SAM). Förutom att nya chefer ska gå Göteborgs Stads grundläggande arbetsmiljöutbildning (GAM) tog förvaltningen under hösten 2023 fram en halvdagsutbildning i systematiskt hälso- och arbetsmiljö för chefer och skyddsombud. Innehållet är fokuserat på förvaltningens rutiner gällande det systematiska arbetsmiljöarbetet.

2. Lokaler och fastighetsfrågor

Förvaltningen arbetar med att utveckla lokalbehovsplanen.

- Åtgärden kan inte slutföras inom eget mandat utan sker i samarbete med stadsfastighetsförvaltningen.

3. IT-system

Brister i system och systemintegration ökar kostnader och risker.

- En digitaliseringsplan är framtagen för att identifiera behov och prioritera vilka projekt som ska bedrivas genomföras. Digitaliseringen används som en del i att utveckla verksamheten. Åtgärden kan inte slutföras inom eget mandat.

Beskriv kortfattat en främjande faktor (friskfaktor) och hur den påverkar arbetsmiljön positivt.

1. Meningsfullt arbete och samarbete med kollegor

Utifrån resultatet från medarbetarenkäten samt det som framkommit i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- Förvaltningen fortsätter arbetet med arbetsgivarvarumärket och att öka kompetensen gällande arbetsplatsträffar (APT) för att säkerställa att utrymme ges till dialog och delaktighet. Utbildningsinsatser för att öka kompetensen gällande APT sker från och med kvartal två till och med årsskiftet.

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Resultatredovisning i sammandrag nämnder

Resultatredovisning i sammandrag

Belopp i mnkr	Period				Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
Intäkter	311	309	2	297	1 282	1 333	1 282	1 463
Kostnader	-1 964	-1 998	34	-1 898	-7 948	-7 957	-7 948	-7 709
Kommunbidrag	1 666	1 666	0	1 552	6 666	6 624	6 666	6 242
Resultat	13	-23	36	-49	0	0	0	-4

3.2.2 Utfall till och med perioden

Nämndens utfall mot budget avviker med plus 36 miljoner kronor och året inleds som planerat. Det innebär att budget för 2024 samt höstens arbete med åtgärder för budget i balans har gett rätt ekonomiska förutsättningar. Kompletteringsbudgeten 2024-03-21, §109 SLK-2023-01131, fördelade ett utökat kommunbidrag till nämnden enligt nedan punkter:

- Inköp av digitala hjälpmedel 12 miljoner kronor.
- Generellt statsbidrag för utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden 27,5 miljoner kronor.

- Stöttning av stiftelsen Neuberghska för ökade kostnader för säkerhetsarbete 2,5 miljoner kronor. En utbetalning kan innebära att nämnden bryter mot lagen om offentlig upphandling se ärende N160-2095/23 för en mer utförlig beskrivning.

Hemtjänst

Kostnaden per beviljad timme är högre än budgeterat och innebär fortsatt ett strukturellt underskott för hemtjänsten i egen regi. Den största avvikelserna är kostnader för medarbetare.

Vård- och omsorgsboende

Behovet av vård- och omsorgsboende är i nuläget lägre än föregående år vid samma tidpunkt. Förvaltningen har något lägre kostnader än budget för köpta platser på ramavtal vård- och omsorgsboende även om utfall är lägre än budget har kostnaden ökat med cirka 11 miljoner kronor sedan förra året. En fortsatt ökning kommer ske under året. Evakueringen av Annedals vård- och omsorgsboende är påbörjad och cirka en fjärdedel bor kvar och är enligt beslut taget den 12 december 2023 (§ 255, N160-2061/23).

Hälso- och sjukvård

Förvaltningen har sedan i höstas arbetat aktivt för att minska kostnaden. Kvartal ett 2023 var kostnaden 17 miljoner kronor och för 2024 är kostnaden 6 miljoner kronor.

Lokaler

I kommunfullmäktiges budget ingår en särskild avsättning för att delfinansiera investeringsrelaterade kostnader i samband med ny- och ombyggnationer av lokaler. Utifrån nuvarande regelverk får nämnden hemställa 1,7 miljoner kronor därutöver har nämnden cirka 15 miljoner kronor i kostnader som inte får hemställas.

3.2.3 Prognos

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden lämnar en prognos på 0 kronor för 2024. Nämndens positiva och negativa risker redovisas enligt nedan:

Hemtjänst

Ett fortsatt arbete med fokus på anpassning av kostnaderna är nödvändigt. Ett pågående arbete görs för att arbeta med hemtjänstens strukturella utmaningar.

Vård- och omsorgsboende

Nämnden har i nuläget ett lägre behov av vård- och omsorgsboendeplatser oavsett regi och en kort väntetid vilket innebär lägre kostnader.

2021 ändrades reglementena för socialförvaltningarna och under 2023 gjordes en förändring i riktlinjer och rutiner, vilket innebär ett förändrat gränssnitt. Detta kommer påverka kostnaderna framöver, bland annat för ärenden med omfattande behov som tidigare nämnden för funktionsstöd hanterade men som nu har flyttats över. Den andra delen av förändrade gränssnitt är att antalet ärenden som tidigare flyttades över när åldern 65 år hade passerats minskar och där nämnden för

funktionsstöd behåller kostnaden.

En fortsatt minskning av antalet platser inom vård- och omsorgsboende i egen regi är nödvändig och i enlighet med nämndens budget. För 2024 behöver nämnden fatta beslut över vilka 100 vård- och omsorgsboendeplatser i egen regi som ska anpassas. Förvaltningen återkommer under året med förslag.

Korttid

Fortsatt arbete krävs med processen för in- och utskrivning samt modell för hemgång så att individen kan få en trygg hemgång, rätt stöd och kunna bo kvar längre i sitt hem. Detta för en effektivare process och ett minskat antal betaldagar. Dialogen med Västra Götalandsregionen om gränssnitt för betalningsansvar kommer att omhändertas under 2024 och kan eventuellt bli en ekonomisk påverkan.

Statsbidrag

Äldreomsorgslyftet har erhållits under åren 2020–2023. I samband med inrapportering bedömde Socialstyrelsen i efterhand att det kunde finnas brister i underlagen som lämnats. Vilken bedömning Socialstyrelsen gör kan få ekonomiska konsekvenser. Förvaltningen arbetar med att säkra processen framöver.

3.3 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.3.1 Ej verkställda SoL/LSS-beslut

	SoL 2024-03-31	LSS 2024-03-31
Antal beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdag	204	
Antal beslut där verkställigheten avbrutits och inte återupptagits inom tre månader från avbrottet	2	

Under det första kvartalet kommer 173 beslut gällande vård- och omsorgsboende att rapporteras till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som ej verkställda inom tre månader från beslutsdatum. Av dessa har 26 personer tackat ja men flyttat in efter tre månader, 13 personer har återtagit sin ansökan och 4 personer har avlidit.

Av de 171 har fyra personer inte fått något boendeeerbjudande inom tre månader från beslut. Orsaken är platsbrist på boende för missbruk. Två av dessa personer har nu återtagit ansökan. De två övriga befinner sig i ordinarie boende och har hemtjänst

Av övriga har 126 personer med beslut om vård- och omsorgsboende antingen fått erbjudande men ännu inte hunnit flytta in eller av olika anledningar tackat nej. Se vidare Avbrott i verkställighet.

Gällande ej verkställda beslut i ordinarie bostad har 20 personer med beslut om trygghetslarm inte kunnat verkställas inom tre månader. Av dessa har fyra personer återtagit ansökan och sex personer har fått sitt trygghetslarm verkställt. De övriga tio personerna har ännu inte lämnat in nycklar.

Fem beslut gällande korttidsplats avlösning har inte kunnat verkställas. Av dessa har en person återtagit sin ansökan och resterande fyra personer har ännu inte velat verkställa sitt beslut.

Åtta beslut om dagverksamhet har inte kunnat verkställas inom tre månader. Av dessa har tre personer återtagit sin ansökan. Fem beslut har ännu inte kunnat verkställas då personerna tackat nej till erbjudande.

Avbrott i verkställighet

Två avbrott i verkställighet på vård- och omsorgsboende har skett då personerna ville flytta hem till sitt ordinarie boende igen och där vänta på erbjudande som passar dem bättre. Dessa två avbrott i verkställighet är inräknade i de 173 beslut om vård- och omsorgsboende som kommer att rapporteras till IVO.

3.3.2 Anmälningar enligt Lex Maria och Lex Sarah

	Kvartal 1 2024
Antal anmälningar enligt Lex Maria	1
Antal anmälningar enligt Lex Sarah	1

Inga åtgärder har genomförts på övergripande nivå utifrån de utredningar som har rapporterats till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

4 Styrinformation till nämnden

4.1 Uppföljning av indikatorer

Äldre samt vård- och omsorgsnämndens riktning i budgetarbetet:

För att kunna möta välfärdsutmaningen behövs ett systematiskt arbete för att bidra till att fler kan behålla sin hälsa över tid och bo kvar längre i sitt hem med rätt stöd. De som har störst behov ska prioriteras och det kommer kräva förändringar. Riktningen för 2024 års budget innebär prioriteringar i relation till förvaltningens tioårsplan och dess fokusområden samt en ekonomi i balans. Prioriteringarna nedan konkretiseras i förhållande till respektive fokusområde och kritiska processer tillsammans med medföljande indikatorer.

4.1.1 Fokusområde 1

Aktivt och hälsosamt åldrande

- För att öka möjligheten för fler att klara sig hemma längre, utan offentlig vård och omsorg, behöver det förebyggande arbetet stärkas. Budgeten för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet måste höjas över tid. För 2024 ökar budgeten därför med 5 procent.
- Främja självständigt liv och fördröja ett inträde till äldreomsorgen.
- Fler behöver klara sitt oberoende längre, utan stöd från offentlig vård och omsorg.
- Fler behöver bo kvar längre i sin bostad och få stöd i hemmet.
- Arbeta för en åldersvänlig stad.

Ovanstående följs upp och inkluderas genom val av nyckeltal nedan. Indikatorer för tydlig styrning och uppföljning i relation till budget och fokusområde aktivt och hälsosamt åldrande genom val av nedan nyckeltal.

Pågående arbete inom fokusområdet är bland annat:

- Gemensam struktur och uppdrag för förvaltningens mottagningsenhet. Mottagningsenheten startades upp under 2023 och består av en mindre grupp socialsekreterare som arbetar aktivt med Göteborgare som söker sig till äldreomsorgen. Mottagningsenheten arbetar utifrån ett förebyggande perspektiv och är ett stöd i myndighetsprocessen.
- En förvaltningsgemensam handlingsplan för att arbeta förebyggande kring fallolyckor.
- En förvaltningsgemensam handlingsplan för digital kompetens och delaktighet.
- Utredning gällande hur uppdraget för seniorresturanger ska vara.
- En pågående kartläggning av befintliga mötesplatser.
- Ett pågående arbete med handlingsplan för åldersvänlig stad.

Indikator	Specifikation	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall perioden
Antal personer med hemtjänst	Snitt per månad	7271	7351	7350	7300	7225
Antal inskrivna personer i	Snitt per månad		7943	7976	Följs utan	8236

kommunal hälso- och sjukvård.					målvärde	
Antal personer på vård- och omsorgsboende	Snitt per månad	9874	3924	3912	Följs utan målvärde	3913

4.1.2 Fokusområde 2

Hållbar vård och omsorg

- Effektiva processer i vård- och omsorgskedjan
- Systematiskt kvalitetsarbete
- Behov av samverkan över stadens förvaltningar och hela samhället för att möta välfärdsutmaningen

Hållbar vård och omsorg:

- Färre personer ska ha hemtjänst men de som har hemtjänst ska ha fler timmar.
- Genomförande av projekt som omhändertar hemtjänstens strukturella utmaningar för att minska produktionskostnaden per hemtjänsttimme.
- Framtagande och genomförande av modell för hemgång för att individen ska få en trygg hemgång med rätt stöd och för att kunna bo kvar längre i sitt hem.
- Genomförande av minskning av antalet platser på vård- och omsorgsboende i egen regi.
- Väntelistan till vård- och omsorgsboende ska användas som ett verktyg inom ett acceptabelt spann för att möta enskildas behov och samtidigt uppfylla socialtjänstlagens krav på verkställighet inom 90 dagar.

Ovanstående följs upp och inkluderas genom val av nyckeltal nedan. Indikatorer för tydlig styrning och uppföljning i relation till budget och fokusområde hållbar vård och omsorg genom val av nyckeltal nedan.

Pågående arbete inom fokusområdet är bland annat:

- Hemtjänstens strukturella utmaningar genom projekt övergång till beviljad tid, avgiftshantering, införandet av nytt planeringsverktyg, upphandling för matlådor och livsmedel till omsorgstagare, tillitsforskning samt grundligt utreda vilka faktorer som leder till kostnader för hemtjänsten.
- Utreder organisering av ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete
- Projekt förstärkt hemgång med fokus på en effektiv in- och utskrivningsprocess.
- Projekt hjälpmedel i samverkan med Västra Götalandsregionen.
- Pågående förstudie automatiserat beslutsfattande för trygghetskamera.

Indikatorer	Specifikation	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall perioden
Antal beviljade hemtjänsttimmar	Snitt per månad	181 219	181 508	176 498	177 000	175 701
Andel beviljade hemtjänsttimmar privata utförare	Följa utan målvärde, andel (%)	7,0	8,5	10	Följs utan målvärde	11

Kontinuitet inom hemtjänsten (Avser personer över 65 år)	Antal medarbetare som en omsorgstagare möter under en 14 dagars period. Omfattar omsorgstagare som har minst två besök per dag, sju dagar per vecka. Andel (%)	16,4	16,0	15,9	15	-
Nyttjandegraden inom den kommunala hemtjänsten	Utförd tid av den totalt arbetade tiden ska öka, andel (%)	50	44	43	50	45
Beläggning platser inom kommunala vård- och omsorgsboende	Egen produktion, andel (%)			96	98	97
Andel externa boendeplatser belagda inom vård- och omsorgsboende	Utifrån budget för 2024, andel (%)	24	25	25	26	25
Sammantagen nöjdhet enkät, vad tycker de äldre om äldreomsorgen? (Hemtjänst)	Sammantagen nöjdhet, andel (%)		79	81	82	-
Sammantagen nöjdhet enkät särskilt boende, vad tycker de äldre om äldreomsorgen? (Vård- och omsorgsboende)	Sammantagen nöjdhet, andel (%)		81	78	80	-
Sammantagen nöjdhet patientenkät (Hälso- och sjukvården)	Sammantagen nöjdhet, andel (%)		87	87	88	-
Andel omsorgstagare med mer än 26 tim hemtjänst av totalt antal omsorgstagare.	Andel (%)			0,6	1	0,6
Andel personer med tillsyn via kamera i förhållande till personer med natttillsyn.	Andel (%)	25	24	22	27	23
Total antal betaldagar	Följs månadsvis.	391	82	349	0	107
Kö till vård- och omsorgsboende	Följs månadsvis.	303	329	378	Följs utan målvärde.	319

4.1.3 Fokusområde 3

Kompetensförsörjning

- Hållbar bemanning
- Arbetsmiljö (fysisk, social och organisatorisk)
- Attraktiv arbetsgivare

Kompetensförsörjning:

- Förvaltningen avsätter ytterligare 0,5 procent utöver löneindex för att fortsätta arbetet med konkurrenskraftiga och jämställda löner. Cirka 80 procent av samtliga medarbetare utgörs av de yrkesgrupper som inte når upp till Göteborgs Stads lönepolitiska målbild.
- Förvaltningen fortsätter arbetet och genomför ytterligare kartläggning av flöden och processer för att identifiera vilka administrativa arbetsuppgifter som kan tas bort. Succesivt ska antalet tjänster som inte arbetar direkt gentemot göteborgaren minska.
- Förvaltningen genomför projekt för hållbar bemanning med målsättning att säkerställa att rätt kompetens används till rätt uppgift och i rätt omfattning.
- Förvaltningen arbetar med chefers organisatoriska förutsättningar.

Ovanstående följs upp och inkluderas genom val av nyckeltal nedan. Indikatorer för tydlig styrning och uppföljning i relation till budget och fokusområde kompetensförsörjning genom val av nyckeltal nedan.

Pågående arbete inom fokusområdet är bland annat:

- Projekt hållbar bemanning med fokus på heltidsavtalet och dygnsvila samt bemanningshandbok.
- Utvärdering av kompetensförsörjningsprojektet ARUBA.
- Fortsätta arbetet med nämndens beslutade kompetensförsörjningsplan, bland annat genom förvaltningens introduktionsprogram.

Indikator	Specifikation	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall perioden
Hållbart medarbetarengagemang (HME)	Totalindex (%)	80	81	80	81	Utfall helår 2024
Medarbetare i direktkontakt med invånare i förhållande till förvaltningens totala personalstyrka	Andel (%)	81	80	80	80	79
Andel grundtimmar av totalt arbetade timmar, undersköterskor, vårdbiträde, biträden inom hemtjänst	Andel (%)	90,3	90,3	91,1	Följs utan målvärde	89,9
Andel grundtimmar av totalt arbetade timmar, undersköterskor, vårdbiträde, biträden inom vård- och omsorgsboende	Andel (%)	89,6	87	88,4	Följs utan målvärde	88,0

Andel (%) av totalt arbetade timmar som utförs av timavlönade	Hela förvaltningen (%)	6,9	7,9	7,6	7,5	8,1
Andel (arbetade timmar) timavlönade av den totalt arbetade tiden utförd av särskilda yrkesgrupper	Avser yrkesgrupperna undersköterska, vårdbiträde och biträde inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst (%)	8,7	9,9	9,4	9,4	10,4
Kostnad inhyrd personal hälso- och sjukvård	Minska kostnaden för inhyrd personal med 5 %, avser sjuksköterskor, (mnkr)	82,9	104	89	50	7
Sjukfrånvaro	Total sjukfrånvaro i förvaltningen (%)	10,1	10,1	9,6	9,5	10,2 (ack t o m feb)
Personalomsättning	Hela förvaltningen (%)	11,0	14,5	13,0	13,0	Utfall helår 2024

4.2 Tips till visseblåsarfunktionen

Under kvartal ett har förvaltningen mottagit åtta tips. Samtliga tips har av den externa mottagningsfunktionen bedömts ligga utanför visseblåsarfunktionens uppdrag.

Samtliga tips är omhändertagna och bedömda av förvaltningen. Generella slutsatser är att majoriteten har som syfte att skapa en svår situation för enskild medarbetare eller chef.

N r	Äre nde nr	Ärendet gäller	Plats för hände lse	Utred ning ÄVO	Bedömning ÄVO
1	2- 202 4	Ersättning för mertid och övertid	Tryggh etsjour en	Avslut at	Tips som bedöms ligga utanför visseblåsarfunktionens uppdrag.
2	9- 202 4	Arbetsmilj ö	Vård- och omsor gsboe nde	Avslut at	Tips som bedöms ligga utanför visseblåsarfunktionens uppdrag.
3	10- 202 4	Sexuella trakasseri er, kränkande särbehand ling	Vård- och omsor gsboe nde, Hälso och sjukvår d	Avslut at	Tips som bedöms ligga utanför visseblåsarfunktionens uppdrag.

4	17-2024	Underleverantör av städtjänst	Hemtjänst	Avslutat	Tips som bedöms ligga utanför visselblåsarfunktionens uppdrag.
5	27-2024	Missnöje med enhetschef	Hemtjänst	Avslutat	Tips som bedöms ligga utanför visselblåsarfunktionens uppdrag.
6	33-2024	Husdjur i lokalen	Service	Avslutat	Tips som bedöms ligga utanför visselblåsarfunktionens uppdrag.
7	34-2024	Parkering av privat bil	Service	Avslutat	Tips som bedöms ligga utanför visselblåsarfunktionens uppdrag.
8	35-2024	Särbehandling	Service	Avslutat	Tips som bedöms ligga utanför visselblåsarfunktionens uppdrag.

4.3 Uppföljning av tidigare rapporterad avvikelser, läkemedelssvinn

Förvaltningen rapporterade en väsentlig avvikelse om läkemedelssvinn i delårsrapport per augusti. Bakgrund till rapporteringen var att ett flertal stölders hade upptäckts i kommunala akutläkemedelsförråd (KAF-förråd) och hos enskilda personer. Konsekvenser som beskrevs var att patienter riskerar att få felaktiga läkemedel eller inga läkemedel vilket kan leda till vårdskada. Om orsaken till läkemedelssvinnet beror på stöld innebär det en ekonomisk förlust hos patient och kan medföra personligt lidande och hälsorisker. Vidare beskrevs även att tilliten för verksamheten minskar och arbetsmiljön försämras när medarbetare misstänks för stöld av läkemedel.

En utredning har genomförts för att förstå omfattningen och orsakerna till dessa stölders samt för att förebygga dem. Målet är att minska läkemedelssvinnet genom enhetliga arbetsrutiner och säkerhetsåtgärder i hela staden. Utredningen har fokuserat på tre områden: kartläggning av läkemedelssvinn, säkerhet i läkemedelsrum och förebyggande åtgärder.

Analysen visar att läkemedelssvinn är vanligt och varierar i allvarlighetsgrad. Utredningens förslag på åtgärder inkluderar säkrare låssystem, ökad följsamhet till riktlinjer och införande av läkemedelsautomater. Förvaltningen kommer nu att omhänderta resultatet av utredningen och lägga en tids- och aktivitetsplan utifrån utredningens slutsatser.

4.4 Väsentlig information till nämnden

Trygghet och säkerhet för medarbetare

Samhällsutvecklingen har bidragit med negativa konsekvenser för trygghet och säkerhet för medarbetare. Situationer som berör säkerheten för medarbetare har ökat den senaste tiden. Det har skett en långsam men märkbar förskjutning. Medarbetare upplever sig otrygga i vissa områden eller vid vissa boenden.

Följande har observerats utifrån säkerhetsperspektivet:

- Inbrott i lokaler, trots bevakning vid entrén har obehöriga tagit sig in.

- Medarbetare hittar vapen i olika hem och är osäkra på hur detta ska hanteras. Arbete pågår med rutin för att trygga hur medarbetare ska agera.
- Det har uppstått hotfulla situationer där medarbetare har känt sig utsatta både utomhus och i enskilda personers hem, vilket innebär att fler medarbetare har personlarm.
- Patienter och närstående är beroende av droger vilket ibland leder till hotfulla och otrygga situationer.